

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ

ศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ รำพึง ดิสสะมาน

ประวัติส่วนตัว เกิดที่บ้านพักในกรมทหาร จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2463 ปัจจุบันมีอายุ 65 ปีเศษ

การศึกษา

1. สำเร็จประโยคมัธยมบริบูรณ์ (มัธยมปีที่ 8) แผนกวิทยาศาสตร์ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย พ.ศ. 2480
2. สำเร็จอนุปริญญาक्रमัธยมสาขาวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2483
3. ปริญญาสัตวแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ (มหาวิทยาลัยมหิดลปัจจุบัน) พ.ศ. 2487

โดยได้รับเหรียญทองเป็นที่ 1 ตลอดหลักสูตร และรางวัลเหรียญทองแดงเป็นที่ 1 ในวิชาสัตยศาสตร์และสัตวศาสตร์

4. ได้รับปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาสัตวแพทยศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2525

การฝึกอบรมและดูงาน

1. ได้รับทุนไปศึกษาและดูงานวิชาปาราสิตและโรคสัตว์ ณ สหรัฐอเมริกาเป็นเวลา 1 ปี เมื่อ พ.ศ. 2495
2. ไปประชุมและดูงานด้านปาราสิตวิทยาและโรคสัตว์ ณ ประเทศอินเดียและญี่ปุ่นเป็นเวลา 2 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2507 และ พ.ศ. 2510

ประวัติการรับราชการ

- พ.ศ. 2487 รับราชการในตำแหน่ง นายสัตวแพทย์ตรี แผนกปราบโรค กองสัตว์รักษากรรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตร
 - พ.ศ. 2489 รักษาราชการในตำแหน่ง สัตวแพทย์จังหวัดนนทบุรี แล้วย้ายมาประจำแผนกวิชาโรคสัตว์ กองสัตวศาสตร์ กรมปศุสัตว์
 - พ.ศ. 2490 ปฏิบัติหน้าที่ค้ำบักเตรีและไวรัส เป็นเวลา 4 ปี ร่วมผลิตวัคซีนซีโมรายิกเซปติซีเมีย และวัคซีนรินเคอร์เปสต์ ใช้ในการปราบโรค รินเคอร์เปสต์ จนสงบราบคาบ
 - พ.ศ. 2496 ริเริ่มงานปาสติวิทยา ในกองวิชาการกรมปศุสัตว์ ทั้งร่วมเปลี่ยนแปลงปรับปรุงโครงสร้างของกองให้เหมาะสมกับการวิจัยอีกด้วย
 - พ.ศ. 2512 โอนไปเป็นอาจารย์เอกหัวหน้าภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และได้เลื่อนเป็นอาจารย์ชั้นพิเศษในปีเดียวกัน
 - พ.ศ. 2515 ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์ โดยมีผลงานวิจัยดีเด่นในสาขาปาสติวิทยา
 - พ.ศ. 2519-2523 คณบดีคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จนเกษียณอายุราชการ และเป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ราชการพิเศษ ในระหว่างที่รับราชการอยู่ที่กรมปศุสัตว์และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้เป็นตัวแทนประเทศไทยในการประชุมวิชาการ ทั้งในประเทศและต่างประเทศรวมหลายครั้ง ใน พ.ศ. 2521 ได้เป็นที่ปรึกษา WHO ในการประชุมการสัตวแพทยสาธารณสุข (Veterinary Public Health) ณ กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย และเมื่อกลับมาได้ร่วมดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการการสัตวแพทยสาธารณสุขขึ้นในกระทรวงสาธารณสุข เมื่อ พ.ศ. 2522 ซึ่งเป็นองค์กรที่สำคัญในการพัฒนาการสัตวแพทยสาธารณสุขในปัจจุบัน

งานริเริ่มและผลงานดีเด่นที่เป็นประโยชน์

1. เป็นผู้ริเริ่มบุกเบิกและพัฒนางานปาสติทางสัตวแพทย์ ให้ก้าวหน้าเป็นประโยชน์ต่อประชาชน โดยใช้เวลามากกว่า 20 ปีในการให้ความรู้ ฝึกอบรมและส่งเสริมในค้ำต่าง ๆ แก่

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ได้รู้จักและทราบความร้ายแรงและความเสียหายต่าง ๆ ที่เนื่องมาจากปรสิตของสัตว์ โดยจัดทำเป็นโครงการต่อเนื่องในรูปแบบต่าง ๆ ขึ้นมากโครงการด้วยกัน และดำเนินการทั่วทุกภาคของประเทศ ผลงานนี้ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ สามารถลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจของปาราสิตสัตว์ลงได้มาก ซึ่งเป็นผลดีด้านผลกำไรของผู้เลี้ยงสัตว์เอง

2. เป็นผู้ริเริ่มและพัฒนาความรู้ในงานทดลองทางปาราสิตวิทยา (Experimental Parasitology) นำมาใช้ครั้งแรกในวงการสัตวแพทย์ตั้งแต่ พ.ศ. 2496 ทำให้สามารถศึกษาวิจัยปาราสิตที่สำคัญหลายชนิดของสัตว์ได้สำเร็จตามสภาวะแวดล้อมในประเทศไทย ตลอดจนศึกษาประสิทธิภาพของยาถ่ายพยาธิ ยากำจัดปาราสิตภายนอก เป็นต้น จึงทำให้สามารถป้องกันและควบคุม ทั้งรักษาให้ได้ผลดี ประหยัดค่าใช้จ่าย ผลของการวิจัยได้ตีพิมพ์ในวารสารและเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ งานวิจัยบางเรื่องได้นำไปใช้อ้างอิงในวารสารต่างประเทศ

3. น.สพ. จำพืด คิสสะมาน มีบทบาทสำคัญในการวางมาตรการต่าง ๆ ในการป้องกันและควบคุมโรคทริคิโนซิสของกรมปศุสัตว์ ในจังหวัดภาคเหนือ ตั้งแต่โรคได้ระบาดครั้งแรกในปี พ.ศ. 2505 ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน และต่อมาได้ระบาดเกือบทุกปี ทั้งในบางปีก็เกิดโรคขึ้น 2-3 ครั้ง น.สพ. จำพืด คิสสะมาน ได้ออกปฏิบัติการร่วมกับเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องด้วยความเสียสละ บากบั่นและเสียงัยอันตรายนับถือนุรักษ์กันดาร นอกจากนั้นในฐานะหัวหน้างานได้ศึกษาค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับโรคทริคิโนซิส ในสภาพแวดล้อมของประเทศไทย เช่น

1. สำรวจและวิจัยแหล่งโรคทริคิโนซิสของสุกรชาวเขา ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แพร่ และน่าน

2. การมีชีวิตคงทนของพยาธิตัวอ่อนทริคิโนซิส ในอาหารประจำวันของประชาชนในภาคเหนือเป็นต้น

3. สุกรชาวเขาติดโรคจากสัตว์ป่าบางชนิด เช่น หมูป่า หมู หมาป่า เป็นต้น ซึ่งเป็นตัวกักเก็บโรคโดยธรรมชาติ

ทั้งหมดนี้ทำให้ได้ข้อมูลทางวิชาการที่สำคัญและเป็นประโยชน์ ในการป้องกันและควบคุมโรคทริคิโนซิส ทำให้เผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบ ผลงานบางเรื่องได้นำไปอ้างอิงในตำราต่างประเทศด้วย

4. น.สพ. รำพึง คิสสะมาน ได้เป็นผู้ริเริ่มให้มีการจัดตั้งหน่วยทริคิโนซิสในแปดจังหวัดของภาคเหนือ ที่อยู่ในเขตที่มีการระบาดของโรคทริคิโนซิส ให้มีการตรวจสอบสุกรด้วยกล้องจุลทรรศน์และกล้องทริคิโนซิสที่ฆ่า ณ โรงฆ่าสัตว์ สุขาภิบาลและเทศบาล ทำให้ประชาชนปลอดภัยในการบริโภคเนื้อสัตว์จากโรงฆ่าสัตว์ของทางราชการ ทั้งยังป้องกันมิให้โรคแพร่จากสุกรที่เป็นโรคไปยังสุกรที่เลี้ยงอยู่ในชนบทอีกด้วย การดำเนินการดังกล่าวนี้ว่าเป็นวิธีการที่ทันสมัยและเป็นประเทศเดียวในเอเชีย

5. น.สพ. รำพึง คิสสะมาน ยังมีบทบาทสำคัญในการก่อตั้งและพัฒนาคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในด้านวางหลักสูตรปรับปรุงการเรียนการสอน ห้องปฏิบัติการและคลินิกเคลื่อนที่ ให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย โดยได้ปฏิบัติการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญนานาชาติ

6. น.สพ. รำพึง คิสสะมาน ได้เป็นผู้ก่อตั้งโรงพยาบาลสัตว์ใหญ่ขึ้นที่ตำบลหนองโพ จังหวัดราชบุรี เพื่อบริการสมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงโคนมในบริเวณนั้น ทั้งยังใช้ในการฝึกงานให้นิสิตมีความรู้ ความชำนาญในด้านโคนมอีกด้วย นับว่าเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและราชการ

7. ได้รับเกียรติบัตรและเงินรางวัลในผลงานดีเด่นในผลงานวิจัยและควบคุมโรคทริคิโนซิสในประเทศไทย จากสมาคมวิทยาศาสตร์การเกษตร เมื่อ พ.ศ. 2515

ผลงานวิจัย ของ น.สพ. รำพึง คิสสะมาน

พ.ศ. 2494 - การทดลองเพาะเชื้อบาร์โบนในคัพพะไก่เพื่อทำวัคซีน

(เป็นรายงานแรกในการทำวัคซีนจากไข่สำหรับป้องกันโรคบาร์โบนกระปือ)

พ.ศ. 2495 - การทดสอบวัณโรคในโคนม ด้วยทูเบอร์คิวลิน

พ.ศ. 2497 - *Microfilaria* in Elephant 1954

พ.ศ. 2499 - การศึกษาความร้ายแรงของพยาธิไส้เดือนในไก่

พ.ศ. 2500 - เรื่องที่นำเสนอในที่ประชุมวิทยาศาสตร์ภาคแปซิฟิก พ.ศ. 2500

- A survey on the Incidence of *Trichinella spiralis* in swine of Thailand 1957

- The Use of Dieldrin as a Control Agent of Sarcoptic Mange in Buffalo and Cattle in Thailand 1957

- The Use of Piperazine Compounds in Thai Swine 1957
- พ.ศ. 2502 — โรคพยาธิใบไม้ตับของโค, กระบือ ในประเทศไทยว่าด้วยชีพจักรของพยาธิใบไม้ตับ
- พ.ศ. 2503 — พยาธิเม็ดสาคุในชะนี
- พ.ศ. 2506 — การทดลองแอนติเจน เพื่อใช้ทดสอบผิวหนังโคที่เป็นโรคใบไม้ตับ
— การสำรวจโรคทริคิโนซิสในสุกรของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่
- พ.ศ. 2507 — การสำรวจโรคทริคิโนซิสในสุกรของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ในจังหวัดแพร่และน่าน
- พ.ศ. 2508 — การศึกษาการใช้วัคซีนอนาพลาสโมซิส แก์โคพันธุ์เจอร์ซี
— การทดสอบภาวะการเป็นพาหะของโรคอนาพลาสโมซิสในโค, กระบือไทย ด้วยแอนติเจน (เป็นรายงานแรกการเป็นพาหะของโรคอนาพลาสโมซิสในกระบือ)
— การศึกษาจำนวนตัวอ่อนของ *T. spiralis* ในกล้ามเนื้อและอวัยวะต่าง ๆ ของสุกรทดลองที่ทำให้ติดโรค
— การศึกษาการแพร่โรค Trichinosis ทางอุจจาระของสุกร
- พ.ศ. 2509 — การศึกษาการใช้ยา ไธอาเบนดาโซล ในการกำจัดพยาธิ *T. spiralis* ในสุกรทดลอง
— การมีชีวิตคงทนของพยาธิ *T. spiralis* ในอาหารประจำวันของคนไทย
— Studies on Morphology and Life history of *A. sufaratyfex* of swine in Thailand 1966. (เป็นรายงานแรกสำหรับชีพจักรของพยาธิชนิดนี้ในสุกร)
- พ.ศ. 2510 — การศึกษารูปร่างลักษณะของพยาธิตัวจืดของสุกรในประเทศไทย (เป็นรายงานแรกที่รายงานระยะเวลาที่พยาธิตัวจืดของสุกร *G. hispidum* เจริญเป็นพยาธิตัวแก่)
— การศึกษาการมีชีวิตคงทนของพยาธิไส้เดือนสุนัขในหนูขาว เบ็ดและไก่ทดลอง
- พ.ศ. 2512 — การทดสอบโรคท็อกโซพลาสโมซิส ของสุกรในประเทศไทย
- พ.ศ. 2513 — การทำ Preimmunization ด้วย Vaccine โรค Anaplasmosis
- พ.ศ. 2514 — ลักษณะบางอย่างของสเตรนของพยาธิ *T. spiralis* ในประเทศไทย
- พ.ศ. 2515 — การศึกษาประสิทธิภาพของยา ซานิล ต่อพยาธิใบไม้ตับในโค
- พ.ศ. 2516 — ปัญหาโรคพยาธิเม็ดสาคุของสุกรในประเทศไทย

- พ.ศ. 2517 - อิทธิพลของอุณหภูมิที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของไข่พยาธิและมิราซิเทียม ของพยาธิใบไม้ตับ *F. gigantica* ของโค กระบือในประเทศไทย
- พ.ศ. 2518 - ผลของปวกหาค ต่อพยาธิตัวตืดบางชนิดของไก่
- พ.ศ. 2518 - การมีชีวิตคงทนของพยาธิ *T. spiralis* ตัว แก่สะเทรนประเทศไทย ในลำไส้หนูขาว

รายงานและเรื่องทางวิชาการที่ตีพิมพ์ในนิตยสารต่างประเทศ

- ก. Bulletin of Office of International Epizootics.
1. A Note on Some Parasitic Diseases of Cattle and Buffalo in Thailand (1961)
 2. The Eradication and Prophylaxis of Rinderpest in Thailand (1965)
 3. The Present Position of Trichinosis in Thailand (1965)
 4. The Sanitary Regulations Used for Animal Diseases Control in Thailand (1965)
 5. Some Important Poultry Diseases and Prophylactic Measures in Thailand (1968)
 6. The Worm Parasites of Cattle and Buffalo and their Control in Thailand (1968)
 7. Anaplasmosis and the Prophylactic Measures in Thailand (1968)
 8. Trichinosis (1969)
 9. Cysticercosis (1969)

ข. The South-East Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health, 1970

1. Some Animal Reservoirs of *Trichinella spiralis* in Northern Thailand

ผลงานภายหลังเกษียณอายุราชการ พ.ศ. 2523

1. เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินผลทางวิชาการ ของผู้เข้าดำรงตำแหน่งทางวิชาการของคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ. 2522 จนถึงปัจจุบัน

โรคพาร์โวไวรัส
ในสุกร

ความผิดปกติที่เกิดขึ้นจาก การเกิดโรค พาร์โวไวรัส ใน สุกร

อาการของความผิดปกติทางระบบสืบพันธุ์ในแม่สุกร
ที่ได้รับเชื้อโรคนี้ ได้แก่ ระยะเวลาเป็นสัดช้าออกไป
กว่าปกติ, การแท้งลูก, จำนวนลูกกรอกเพิ่มมากขึ้น,
ลูกอ่อนแอและลูกตายในท้อง หรือตายขณะคลอด
ขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงทางระบบสืบพันธุ์โดย
ปกติคือ สุกรจะเป็นสัดในช่วง 19-23 วันหรือทุก
21 วัน โดยเฉลี่ย 38-42 ชม. หลังการแสดงการ
เป็นสัด จะเกิดการตกไข่จำนวนไข่ที่ตก 15-20 ใบ
ในช่วง 4 ชม. ช่วงการเป็นสัดจะหมดไป หลังจาก
การตกไข่ ถ้าไม่ได้รับการผสมหรือผสมไม่ติด
คอร์ปัส (Corpus Luteum) จะฝ่อตัวในวันที่ 16
ฟอลลิเคิล (Follicle) เจริญเติบโตเต็มที่และสุกร
จะเข้าสู่การเป็นสัดในวันที่ 21
ถ้าได้รับการผสม เกิดการปฏิสนธิ (Fertilization)
ไข่ที่ถูกผสมแล้วจะแบ่งตัวเพิ่มจำนวนเซลล์ และ
ขยายขนาดขึ้น โดยจะเพิ่มจำนวนเป็น 4 เซลล์ใน
วันที่ 4 หลังการปฏิสนธิ ในวันที่ 6 ไข่ที่ผสมแล้ว
(Zygote) จะแยกตัวจากผนังและเคลื่อนตัวเข้าสู่
มดลูก การฝังตัว (Implantation) เกิดขึ้นในวันที่
13 หลังการปฏิสนธิ, วันที่ 30-35 การสะสมของ
แคลเซียมที่กระดูกจะเกิดขึ้น เมื่อตัวอ่อนอายุได้
70 วัน จะเกิดการยอมรับภูมิคุ้มโรคจากแม่
(Immunological Competent) และอายุได้
114 วัน แม่สุกรก็คลอดลูก

ลักษณะของ SMEDI COMPLE

ลักษณะของลูกกรอก

DETECTION OF PORCINE PARVOVIRUS IN THE CENTRAL PEE
OF THAILAND

WATTANA WATTANAVIJARN DVM, MS. PH.D.

SUMITTRA WATTANODORN BS.

VARAPORN SUKOLAPONG BS.

DIAGNOSTIC LABORATORY, CHULALONGKORN UNIVERSITY,
BANGKOK, THAILAND

SALSBURY LABORATORIES, INC.

Charles City, Iowa 50616, U.S.A.

การเปลี่ยนแปลงระบบสืบพันธุ์จากโรตพาร์โวไวรัส ในสฤร ความผิดปกติที่เกิดขึ้นกับตัวพละ (EMBRYO) จะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับอายุของตัวอ่อนที่ได้รับเชื้อพาร์โวไวรัส

ดั่งตาราง เปรียบ เทียบ

อายุของการตั้งท้องของแม่สฤร ที่เกิดโรตพาร์โวไวรัส	อาการที่เกิดขึ้น
1. เมื่อเกิดโรคในช่วงก่อน 21-35 วันของ การตั้งท้อง	การกลับ เป็นสฤรของแม่สฤรจะซ้าลง จะทำการ ผสมอีกครั้งได้ในวันที่ 26-35 (ปกติการกลับ เป็น สฤรของสฤรจะ เกิดทุก 21 วัน)
2. เมื่อเกิดโรคในช่วง 21-35 วันของการ ตั้งท้อง	1. สฤรสฤรจะตายในท้องทั้งหมด 2. การตั้งท้อง เทียม (Pseudo pregnancy)
3. เมื่อเกิดโรคในช่วง 35-55 วันของการตั้งท้อง	1. เกิดสฤกรรอก (Mummification) สฤรตายมาก 2. สฤรตายขณะคลอด
4. เมื่อเกิดโรคในช่วง 55-80 วันของการตั้งท้อง	1. เกิดสฤกรรอก (Mummification) 2. สฤรตายขณะคลอด 3. สฤรสฤรบางส่วนรอดตายและคลอดได้ตามปกติ อาจจะอ่อนแอและแพร่ เชื้อไวรัสได้และมีภูมิคุ้ม โรคในกระแส เลือด
5. เมื่อเกิดโรคหลังการตั้งท้องได้ 80 วันขึ้นไป	ปัญหาที่เกิดขึ้นจะน้อยลงกว่าปกติ สฤรสฤรจะรอดตาย หรือการคลอดแทบจะเป็นปกติ

วัตซีน พาร์โว-โปร

PARVO-PRO

วัตซีน พาร์โว-โปร วัตซีนเชื้อตายของ พอร์ซิน พาร์โวไวรัส ใช้สำหรับให้ภูมิคุ้มกันโรตโนสกุร ซึ่งช่วยป้องกันกลุ่มอาการ SMEDI, SYNDROME ดังนี้ ลูกสุกรตายขณะอยู่ในครรภ์ หรือระหว่างคลอด - ลูกสุกรตายขณะเป็นตัวอ่อน - เป็นหมัน

“ป้องกัน พาร์โวไวรัสในเลสุกร พ่อแม่พันธุ์”

ใช้สำหรับสุกร

โดยฉีดเข้ากล้ามเนื้อหรือใต้ผิวหนัง

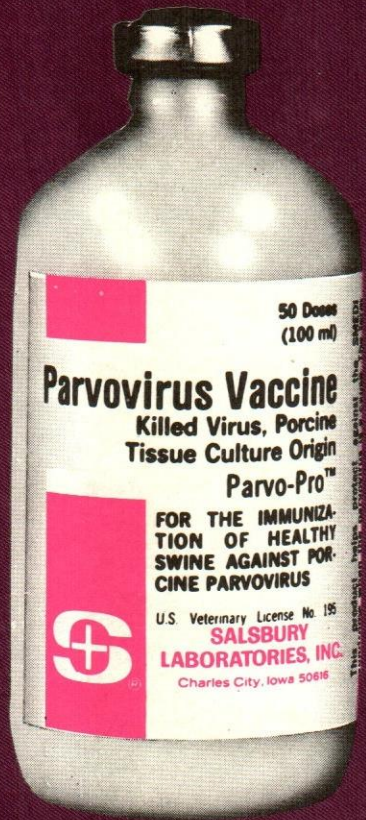
ครั้งละ 2 ml. ดังนี้

ในสุกรสาว และสุกรแม่พันธุ์

ฉีดวัคซีนให้ในระยะ 8-2 อาทิตย์ ก่อนการผสม พันธุ์แต่ละครั้ง

ในสุกรเพศผู้

ฉีดวัคซีนให้หลังจากสุกรอายุได้ 8-10 เดือน เพื่อลดพวหะของเชื้อไวรัสในเลสุกร ให้วัคซีนซ้ำทุก ปี

บริษัท เวลโนวัน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด

60 สุขุมวิท 52 กรุงเทพฯ 10110 โทร. 3114177, 3114805

2. เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลทางวิชาการของผู้เข้าดำรงตำแหน่งทางวิชาการของ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ตั้งแต่ พ.ศ. 2519 จนถึงปัจจุบัน
3. เป็น อ.ก.ม. วิสามัญเฉพาะกิจของทบวงมหาวิทยาลัย พิจารณาผู้เข้าดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ รวม 3 ราย เมื่อ พ.ศ. 2525
4. เป็น อ.ก.ม. วิสามัญของทบวงมหาวิทยาลัย พิจารณาผู้เข้าดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ โดยวิธีพิเศษ จำนวน 1 ราย เมื่อ พ.ศ. 2527
5. เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลทางวิชาการของผู้เข้าดำรงตำแหน่งทางวิชาการ สาขาชีววิทยา ของคณะวิทยาศาสตร์ คณะประมง คณะวนศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2519 จนถึงปัจจุบัน
6. เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาผู้เข้าดำรงตำแหน่งทางวิชาการ สาขาชีววิทยา ของกรมการฝึกหัดครู เมื่อ พ.ศ. 2527
7. เป็นกรรมการของคณะกรรมการให้คำปรึกษา ของคณะกรรมการควบคุมการบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 จนถึงปัจจุบัน
8. เป็นรองประธานคณะกรรมการบัญญัติศัพท์สัตวแพทย์อังกฤษ-ไทย ของสัตวแพทย์สมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อ พ.ศ. 2528